

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION
NOVEMBER 2017

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE: LEPHEPHE II
SEPEDI FIRST ADDITIONAL LANGUAGE: PAPER II

Nako: Diiri tše 2½

100 meputso

HLOKOMELA

1. Lephephe le le na le matlakala a 6, kgonthišiša gore a feletše.
  2. Araba dipotšišo ka moka, gomme o šomiše mareo a maleba a Sepedi.
  3. O tla lahlegelwa ke meputso ka mopeleto wo o fošagetšego.
  4. Ngwala ka bothakga.
-

KAROLO YA A PADI**KEKANA, M. A. 1989 – NNETE FELA****POTŠIŠO YA 1**

Bala setsopolwa se se latelago ka tsinkelo gore o tle o kgone go araba dipotšišo:

"Fela nka se kgone go go fa sengwalwa se, ga ke ešo ka thoma go se bala. Le ge nkabe ke feditše go se bala, ke be nka se go fe sona wena, gobane ge go na le phošo ye ke e humanego ka sona ke tla rata e eba yena kgaetšediago ka boyena yo a tlogo go se tšea gore ke boledišane le yena ka phošo yeo." Ariel a realo morago ga ge Bubbles a itlhalositše se se mmeago moo.

"Fela ga go hlokege gore o hlwe o sa re ke a se bala, Morena Meso, gobane Karabo o re ga a sa nyaka se tšweletšwa."

"Molato?"

"Ga se mo kgahle. O lemoga bjale gore se na le diphošo tše ntši..."

"Diphošo tšeo di tla bonwa ke nna, a se tshwenyege. Etse o re o kae yena Karabo ge a sa tle mo ka noši?"

"O tsogile a yo eta melokong leboa."

"O boa neng ge o tseba?"

"Ga ke tsebe."

"Ka gore šimo o ile kgole, mme le gore o tla boa neng ga o tsebe, ga se mo taba ya sengwalwa e ka hlwago e kitimišwa gore ke go fe sona."

Ka pelong Bubbles a kibega ge a theeditše seo eupša ka ntle o be a sa iponatše gore tlhobaelo e a gola go yena. "Aowa, ke swanetše go boa naso mamohla, o rile bjalo." A phegelela.

"Ke rata go se bala pele. O tla ntshwarela, nka se kgone go go nea sona. Wena o botše Karabo ge a boile gore a tle ka boyena go se tšea." Go be go na le kwagalo ya phetho go Ariel ge a realo.

[Letl 69–70]

- 1.1 Go ya ka tsebo ya gago ya puku ye, ke eng seo se dirilego gore Ariel a gane go fa Bubbles sengwalwa? Bolela dintlha tše tharo. (3)
- 1.2 Setsopolwa se se tšweletša Ariel e le monna yo bohlale. Fahlela ka mabaka a go kwagala le go fela o tsopola mehlala ya maleba go tšwa pukung. (8)
- 1.3 Na ke eng seo se bego se dira gore Bubbles a kibega ka pelong ge a be a theeditše Ariel? Neela mabaka a mabedi. (2)
- 1.4 Na wena maikutlo a gago ke afe mabapi le seo se dirilwego ke Ariel (ge a gana go fa Bubbles sengwalwa sa kgaetšedi ya gagwe)? Neela mabaka a mabedi. (2)

[15]

POTŠIŠO YA 2

Sekaseka tikologo ya Nnete fela. Se lebale go fahlela karabo ka mehlala.

Kabo ya meputso:

Teori: (2)
Dintlha: (13)

[15]**POTŠIŠO YA 3**

Bala setsopolwa se se latelago gore o tle o kgone go araba dipotšišo:

Bubbles a thunya ka pefelo ye e khukhušago go tšwa go tlalelo: "Ga ke tsebe gore le dulelang go mpotša gore le nyaka nnete. Ooo! Le ntapišitše. Sepelang le yo nyaka nnete yeo ya lena ka hlogong tša lena, hao! Nna le nteseng ke le bjalo, nxa!" a bea lekopelwana fase.

O rile go kgaola mogala bjalo a dula ka setu a sa šute ka ntlwaneng yeo. O be a ikwa a le noši nke ga a sa na mogwera ofe lefaseng ka moka. Gomme kgakanego go yena e golela pele. Mathata a gagwe ona a hlatlagana.

Nako e be e šutela pele mme motse wona o thomile go tsoga. Go tšwa mo a emego o be a lebane le tsela ye kgolo mo difatanaga di atelago pele motsotso ka motsotso. Nonyana e ile ya tšwa botšo go tlo kotama pele ga ntlwana ye ya topatopa fase se motho a ka se akanyego gore ke dijo tša mohuta mang. Bubbles o ile a e lebelela go fihla e fofa e ikela. Ya ba gona a retologelago gape mogalantšung go hudua dinomoro tša kua ga gabo a bolela le rragwe.

"Ke tlogetše Ariel. O ntlhasetše o re o nyaka ke mmotše nnete, ke tla mmotša bjang, ke tšhabile."

[Letl 238–239]

Nke o tšweletše poledišano ya ka godimo ka mokgwa wo o kgodišago go laetša gore o tseba diteng tša puku ye. Poledišano ya gago e be le ditaetšosefala.

Kabo ya meputso:

Sebopego sa poledišano sa go ba le ditaetšosefala: (2)
Dintlha: (8)

[10]

POTŠIŠO YA 4

Ahlaahla thulano bjalo ka ge e tšwelela mo pading ye. Karabo e fahlelwe ka mehlala ya maleba.

Kabo ya meputso:

Teori: (2)
Dintlha ka botlalo: (18)

[20]

60 meputso

KAROLO YA B DINGWALWAŠOMIŠWA**POTŠIŠO YA 5**

Araba potšišo E TEE go tše di latelago. Sengwalwa sa gago se be botelele bja mantšu a go se fete a 200.

Lebelela diswantšho tše di latelago gore o tle o kgone go araba dipotšišo. Ditiragalo tše di diregile mo motseng wa geno gomme di amile batho ba bantši.

[<<http://ewn.co.za> >]

[<<https://www.google.co.za> >]

[<<https://www.google.co.za> >]

- 5.1 Ngwalela meyara wa toropo ya geno **lengwalo** go mo hlalošetša ka botlalo tše di diregilego gomme o be o kgopele thušo ya maleba.

GOBA

- 5.2 Bjalo ka moithuti wa marematlou, o kgopetšwe gore o tle o eletše baithuti ba sekolo sa geno ka kotsi yeo e ka hlowago ke ditiragalo tše o di bonago mo diswantšhong tše tša ka godimo. Anke o ngwale **polelo** yeo go yona o tlo ba fago le maele a go itšhireletša ge ba ka ikhumana ba le maemong a mohuta wo.

[30]

POTŠIŠO YA 6

Araba potšišo E TEE go tše di latelago. Sengwalwa sa gago se be botelele bja mantšu a go se fete a 150.

- 6.1 Ngwala **karata ya taletšo** yeo o tlogo e romela mogwera wa gago go mo mema gore a tle moletlong wa kolobetšo ya moratho wa gago.

GOBA

- 6.2 Ka ge o le mohlokamedi wa ditlabele (didirišwa) tša dipapadi sekolong sa geno, o ile wa tsenela tlhahlo ya matšatši a mabedi malebana le mošomo wo. Ngwala ka **pukutšatšing** ditiragalo tša matšatši ao a mabedi a tlhahlo.

[10]

40 meputso

Palomoka: 100 meputso